

Quick scan flora en fauna

Engelandstraat 1b te Dodewaard

In opdracht van: Batouwe B.V.

1 november 2018

Colofon

© 2018 Laneco / Batouwe B.V.

Tekst en samenstelling: C. Klaren BSc

Tweede lezer: Ing. T. Brouwer

Met medewerking van: -

Projectnummer: 84.18.15

In opdracht van: Batouwe B.V.

Wijze van citeren: Klaren, C., 2018. Quick scan flora en fauna, Engelandstraat 1b Dodewaard. Laneco, Ede.

Contact:

Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGEPEN	5
2	WETTELIJK KADER.....	7
2.1	NATUURNETWERK NEDERLAND	7
2.2	WET NATUURBESCHERMING	7
3	TOETSING.....	11
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	11
3.2	GELDERS NATUURNETWERK.....	11
3.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING.....	11
3.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	12
3.5	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN.....	12
4	CONCLUSIE.....	17
4.1	GELDERS NATUURNETWERK.....	17
4.2	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	17
4.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	17
4.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	17
4.5	CONSEQUENTIES	18
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	19

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Engelandstraat 1b te Dodewaard is de eigenaar voornemens om de bestaande boomkwekerij uit te breiden en een nieuwe kas te bouwen. Om dit te realiseren moet voorafgaand aan deze uitbreiding de ingreep worden getoetst aan de natuurwet- en regelgeving.

Globale ligging plangebied (ondergrond Google Earth).

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied, aan de Engelandstraat 1b te Dodewaard (gemeente Neder-Betuwe, Provincie Gelderland), ligt ten zuiden van de snelweg A15. Het is een open agrarische omgeving die voornamelijk uit boomkwekerijen bestaat. Tussen de planlocatie en de snelweg ligt nog een oorspronkelijk stukje dijk en kolk van het cultuurhistorisch waardevol object Spanjaardsdijk, die ten tijde van de Tachtigjarige Oorlog is aangelegd. De Spanjaarddijk en kolk zijn in privébezit en niet toegankelijk. Aan de Engelandstraat staan laanbomen. Naast de planlocatie liggen diepe sloten met een steil talud, welke zeer recentelijk zijn aangelegd (omgelegd). Het plangebied zelf bestaat uit kassen, een braakliggend perceel met een nieuwe betonnen vloer voor opslag van containerplanten, een pas gestort betonnen pad, een pad van gebroken menggranulaat en een nieuw aangelegde parkeerplaats van betonklinkers met aangesloten een materialenopslag. Op het gedeelte waar de kasvloer komt is riolering aangelegd en geëgaliseerd. Op naast gelegen percelen staan jonge bomen (opkweek), een opslag schuur en een nieuwe kunststof kas.

Indrukken van het plangebied (foto's Laneco).

In het plangebied zijn de volgende ingrepen voorgenomen:

- Het bouwen van een nieuwe kas
- Aanleg van een nieuwe parkeerplaats (gereed)
- Aanleg van een betonnen opslagplaats voor containerplanten (gerealiseerd)
- Verleggen van sloot (gerealiseerd)

2 WETTELIJK KADER

2.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Een vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als NNN niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

Overige beleidskaders

Naast het NNN kunnen ook andere provinciale en gemeentelijke beleidskaders van toepassing zijn in het plangebied. Ook deze beleidskaders zijn niet verankerd in natuurwetgeving, maar dienen wel een rol te spelen in de planologische afweging

2.2 WET NATUURBESCHERMING

2.2.1 *Onderdeel gebiedsbescherming – Natura 2000*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Wet natuurbescherming die per 1 januari 2017 van kracht is geworden. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2.2 *Onderdeel houtopstanden*

Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming heeft als doel bossen te beschermen en de bestaande oppervlakte bos- en houtopstanden in Nederland in stand te houden. Kort gezegd, alles wat bos is, moet bos blijven. Indien een houtopstand onder de Wet natuurbescherming valt en deze gekapt gaat worden, moet een kapmelding worden gedaan. Ook verplicht de Wet natuurbescherming om de betreffende grond binnen 3 jaar opnieuw in te planten, de zogenaamde herplantplicht. Als bos definitief gekapt wordt, zal een ontheffing of compensatie van deze herplantplicht verleend moeten worden. De herplantplicht is niet van toepassing voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Houtopstanden vallen onder de Wet natuurbescherming als het zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend betreffen die:

- buiten de bebouwde kom-boswet liggen
- een oppervlakte hebben van 10 are of meer
- rijbeplantingen die meer dan twintig bomen omvatten, gerekend over het totaal aantal rijen

2.2.3 Onderdeel soortbescherming

Wettelijk kader

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime (zie paragraaf 2.2.2), als volgt in de Wet natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage 1

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen

- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Soorten van de Vogelrichtlijn:
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwildeerde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:
Dit zijn alle soorten van bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn inclusief het verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- Nationaal beschermde soorten:
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Als een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet natuurbescherming. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Naast beschermde dier- en plantensoorten, moet iedereen voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Hierdoor worden naast de gegevens uit de NDFF ook andere bronnen gebruikt en wordt het onderzoek vooral gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens zoals uit de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 2016), Amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers en Van Delft, 2009) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 18 oktober 2018 heeft ecooloog C. Klaren van Laneco het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 GELDERS NATUURNETWERK

Het plangebied ligt niet in of direct nabij het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het dichtstbijzijnde GNN ligt op 900 meter afstand en is het gebied aansluitend aan de Rijntakken. Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan GNN verloren. Gezien de afstand en de lokale aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op de GNN worden uitgesloten.

Overige beleidskaders

Overige provinciale beleidskaders zijn niet van toepassing binnen het plangebied.

3.3 WET NATUURBESCHERMING –ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt op 1 kilometer afstand van Natura 2000-gebied Rijntakken. De werkzaamheden zullen slechts een lokaal effect hebben. Externe effecten van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling kunnen gezien de ligging buiten de bebouwde kom, de afstand en de tussenliggende elementen (dorpen en spoorlijn) worden uitgesloten. Gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied zal er geen merkbaar verschil optreden in stikstofdepositie door de veranderingen in het plangebied. Effecten op Natura 2000-gebied worden niet verwacht.

3.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Er worden in het plangebied voor zover bekend geen bomen gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is niet van toepassing.

3.5 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN

In het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soorten moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of verstoring van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.5.1 Vaatplanten

Het plangebied bestaat uit een braakliggend perceel met een nieuw gestort betonnen vloer voor potplanten, een pas aangelegd betonnen pad en een nieuw aangelegde parkeerplaats met een materialenopslag betonklinkers en aan de rand van het perceel staat gras. De sloten zijn opnieuw aangelegd met een steil talud. Beschermde soorten vaatplanten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke standplaatsen in natuurgebieden, natuurlijke bermen en randen of op niet intensief beheerde (graan)akkers; dergelijke habitats zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Strikt beschermde plantensoorten worden dan ook niet verwacht binnen het plangebied. Negatieve effecten op strikt beschermde plantensoorten worden uitgesloten.

3.5.2 Grondgebonden zoogdieren

In en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende nationaal beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), ree (*Capreolus capreolus*), vos (*Vulpus vulpus*) en er kunnen verschillende algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen voorkomen (Huizinga, 2011; Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren). Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en voortplantingsplaatsen. Provincie Gelderland is voornemens om de kleine marterachtigen, bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*), van de vrijstellingstellinglijst te halen. Daarom worden deze soorten in deze rapportage als niet-vrijgestelde nationaal beschermde soorten behandeld.

Niet-vrijgesteld nationaal beschermd

Van de niet-vrijgestelde nationaal beschermde zoogdiersoorten is uit de ruime omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van das (*Meles meles*), steenmarter (*Martes foina*), bunzing, hermelijn en wezel (Huizinga, 2011; Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren).

Het plangebied ligt redelijk geïsoleerd door enerzijds de snelweg en aan de andere zijde het open agrarische landschap met onvoldoende beschermende geleidende elementen als bomen en lagere struiken om het plangebied te kunnen benaderen. Ook zijn er geen aanwijzingen in en rondom het plangebied gevonden (sporen, wissels en/of burchten) die op het voorkomen van de das wijzen. De aanwezigheid van das in en rondom het plangebied kan dan ook worden uitgesloten.

De steenmarter is een soort die voor kan komen in menselijke bebouwing. In het plangebied zijn geen sporen aangetroffen (uitwerpselen, vettige sporen en prooiresten) die op de aanwezigheid van steenmarter duiden. De aanwezigheid van de steenmarter kan worden uitgesloten.

Bunzing, hermelijn en wezel zijn kleine marterachtigen. Het plangebied bestaat uit een groot stenen oppervlak zonder bescherming en is hierdoor geen geschikte leef- of foerageergebied. Effecten op deze soorten worden niet verwacht.

Europees beschermd

Van de Europees beschermde zoogdiersoorten is uit de ruime omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van de bever (*Castor fiber*). De bever is een soort die afhankelijk is van ruim water met een beschermde overgang naar bosrijke omgeving. De aanwezigheid van bever wordt uitgesloten.

Op basis van de archiefgegevens en biotoopinschattingen tijdens het veldbezoek wordt het voorkomen van overig nationaal en niet-vrijgestelde Europese beschermde grondgebonden zoogdiersoorten binnen het plangebied uitgesloten. Negatieve effecten op beschermde zoogdieren zijn daarom uit te sluiten. Van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten mogen de verblijfplaatsen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een provinciale vrijstelling worden aangetast.

3.5.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal in te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en daarom strikt beschermd in de Wet natuurbescherming.

Volgens verspreidingsgegevens (Huizinga, 2011; Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren), komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*),

laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*) ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Van deze soorten is de watervleermuis een overwegend boombewonende soort. Ruige dwergvleermuis verblijft in zowel gebouwen als bomen en de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis zijn overwegend gebouwbewonend.

Foerageergebied, vliegroute

Het plangebied bestaat uit een gedeeltelijk braakliggend terrein en omliggend kassen en boomkwekerijen. Het gebied vormt mogelijk een onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen. Er zijn echter voldoende alternatieven in de omgeving. Wegens het ontbreken van geleidende elementen vormt het braakliggend terrein geen onderdeel van een vliegroute. Effecten op het foerageergebied en vliegroute kunnen worden uitgesloten.

Verblijfplaatsen

De kunststof kas en opslagschuur (beton en stalen platen) bieden geen openingen en geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Er staan geen bomen in het plangebied. Verblijfplaatsen voor gebouwbewonende en boombewonende vleermuissoorten worden uitgesloten.

3.5.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek is in en om het plangebied de huismus (*Passer domesticus*) gehoord en gezien. Alle vogels en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming. Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

In de bomen rondom het plangebied zijn geen horsten (nesten) gevonden van roofvogels zoals de buizerd of de sperwer (*Accipiter nisus*). Met het bouwen van de kas verdwijnt een klein deel van het foerageergebied. Er zijn echter ruim voldoende alternatieven in de omgeving. Effecten op roofvogels kunnen worden uitgesloten.

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd die op dergelijke locaties voor kunnen komen, zijn de gebouwbewonende gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus (*Passer major*). Wegens het ontbreken van bebouwing in het plangebied zijn geen nestgelegenheden aanwezig. Ook ontbreken in plangebied struiken en bomen die een onderdeel van het leefgebied van de huismus kan betekenen, zoals schuilplekken. Huismus en gierzwaluw kunnen hierdoor worden uitgesloten.

De directe omgeving van het plangebied biedt geschikte leefgebied en nestlocaties voor diverse categorie 5-soorten, zoals bijvoorbeeld ekster (*Pica pica*).

Met het bouwen van een nieuwe kas gaat geen groen verloren en is daarom niet van invloed voor deze categorie 5-vogels. Negatieve effecten op deze soorten worden uitgesloten.

Er zijn geen andere nesten, rustplaatsen of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd aangetroffen in het plangebied en deze worden hier ook niet verwacht.

3.5.5 Amfibieën

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand). De langs het plangebied gelegen watergangen kunnen een geschikte leefomgeving zijn voor diverse algemene soorten amfibieën zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), middelste groene kikker (*Pelophylax klepton esculentus*), gewone pad (*Bufo bufo*) en kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*). Op de oever zijn er voor deze soorten voldoende overwinteringsmogelijkheden. Van deze algemeen voorkomende amfibieënsoorten mogen de verblijfplaatsen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een provinciale vrijstelling worden aangetast.

Naast de algemeen voorkomende beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt, is uit de ruime omgeving van het plangebied ook het voorkomen bekend van de Europees beschermde soorten heikikker (*Rana arvalis*), kamsalamander (*Triturus cristatus*), poelkikker (*Pelophylax lessonae*) en rugstreeppad (*Epidalea calamita*). (Van Delft & Schuitema, 2005; Creemers & Van Delft, 2009). Op een 200 meter afstand van het plangebied is een kolk met vis aanwezig. De aan het plangebied grenzende greppels staan een groot gedeelte van het jaar droog en zijn daardoor niet geschikt als voortplantingswater voor de poelkikker. Voortplantingswater van rugstreeppad bestaat over het algemeen uit ondiepe snel opwarmende geïsoleerde watertjes, zoals tijdelijke plasjes bij werkzaamheden, maar ook in ondiepe net

geschoonde sloten kan voorplanting plaatsvinden van deze soorten. Het plangebied wordt intensief beheerd/gebruikt. De greppels zijn diep ingesneden met steile oevers en daardoor ongeschikt voor deze soort. Landhabitat van heikikker bestaat uit natte gebieden in heideterreinen en natte polders, waarbij het dier de voorkeur heeft voor natuurlijke gebieden. Dergelijke habitats zijn in het plangebied niet aanwezig. Het voortplantingswater van de kamsalamander bestaat voornamelijk uit groot diep stilstaan geïsoleerd water. De sloot achter de kassen is te voedselrijk en heeft geen tot onvoldoende dekking van waterplanten om als voortplantingswater geschikt te zijn voor kamsalamander.

3.5.6 Reptielen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de ringslang bekend. Reptielen stellen strikte eisen aan hun omgeving. De meeste reptielensoorten houden zich voornamelijk op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Dergelijke situaties zijn niet aanwezig. De ringslang verblijft ook wel in waterrijke, natuurlijke gebieden. De greppels rondom het plangebied zijn sterk gecultiveerd, weinig natuurlijk en staan het grootste deel van het jaar droog. De oevers zijn te steil en het ontbreekt aan broeihopen. Er zijn daarmee geen geschikte situaties voor een watergebonden soort als ringslang. Aanwezigheid en effecten op reptielen kunnen worden uitgesloten.

3.5.7 Vissen

Vanwege het ontbreken van permanent watervoerende watergangen in het plangebied, zijn effecten op beschermde vissoorten uit te sluiten.

3.5.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Door het ontbreken van begroeiing zijn dergelijke biotopen zijn in het plangebied niet aanwezig. Effecten op deze soort kunnen worden uitgesloten. Andere strikt beschermde soorten zoals platte schijfhoorn (*Anisus vorticulus*), mollusken en tweekleppigen kunnen worden uitgesloten in het plangebied, omdat de greppels rondom het plangebied een groot deel van het jaar droog staan.

4 CONCLUSIE

Aan de Engelandstraat 1b te Dodewaard is men voornemens om de boomkwekerij uit te breiden en een nieuwe kas te bouwen. Diverse werkzaamheden, verleggen van watergangen, aanleg van riolering, paden en opslagplaats die betrekking hebben op de uitbreiding waren ten tijden van het veldbezoek, al uitgevoerd.

Voor deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

4.1 GELDERS NATUURNETWERK

Het plangebied ligt ongeveer een 900 meter buiten het GNN (Gelders Natuurnetwerk). Gezien de lokale aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op het nabij gelegen GNN worden uitgesloten.

4.2 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt op circa 1 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. De werkzaamheden, van beperkte omvang en van tijdelijke aard, zullen slechts een lokaal effect hebben. Effecten op het Natura 2000-gebied worden niet verwacht.

4.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Er worden voor zover bekend geen bomen gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is dan ook niet van toepassing.

4.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Wet natuurbescherming dient te worden nagegaan of nesten, rust- en voortplantingsplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

Voor een aantal mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomende nationaal beschermde soorten zoals egel, haas, konijn, ree, vos, muizen en spitsmuizen, bruine kikker, middelste groene kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en voortplantingsplaatsen.

4.5 CONSEQUENTIES

Ontheffing Wet natuurbescherming

Er zijn geen gevolgen in het kader van de Wet natuurbescherming te verwachten als gevolg van de bouw van een nieuwe kas.

Overige voorwaarden

Twee algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming zijn altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - werkzaamheden, zoals graafwerkzaamheden en het verwijderen van begroeiing, starten buiten het voortplantingsseizoen (april – augustus);
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Huizinga, N., 2011. Werkatlas Zoogdieren van Gelderland. Zoogdieratlas.nl.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van LNV, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Websites:

www.ravon.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx

www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen

www.verspreidingsatlas.nl/planten

www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

www.vleermuis.net

www.vogelatlas.nl

www.kaarten.gelderland.nl